

Ljetna škola arhivistike na Korčuli

Tonko Barčot

Od 19. do 21. rujna 2017. na Korčuli je održana Ljetna škola arhivistike koju su organizirali Državni arhiv u Dubrovniku, Hrvatski državni arhiv u Zagrebu i ICARUS Hrvatska. Škola je osmišljena kao kraći trodnevni program predavanja i radionica s naglaskom na praktična znanja i vještine, pružanje odgovora za pitanja i dileme iz svakodnevnog rada hrvatskih arhivista te razmjenu iskustava. U Arhivskom sabirnom centru Korčula-Lastovo u Žrnovu okupili su se arhivisti i arhivski tehničari iz Državnog arhiva u Bjelovaru, Dubrovniku, Pazinu, Sisku, Splitu, Varaždinu, Zagrebu, Državnog arhiva za Međimurje, Hrvatskog dokumentacijskog centra Domovinskog rata, ali i vanjski suradnici ASC-a Korčula-Lastovo.

Za temu prve ljetne škole izabrana je fotografija kao nekonvencionalno gradivo na marginama arhivističke pozornosti. Izlaganja i radionice na temu prepoznavanja, čuvanja, opisa i digitalizacije fotografije održali su dr. sc. Hrvoje Gržina, Martina Bagatin (Hrvatski državni arhiv), Irena Šimić (Institut za povijest umjetnosti) i Maro Grbić. Kako će poslije sami polaznici ocijeniti u anonimnoj anketi, prepoznat je iznimni angažman predavača, pohvaljena jasnoća njihovih prezentacija, ali i različitost pristupa koja je dala dinamičnost školi. Predavači su odgovorili na velik broj pitanja te se tijekom škole

Predavanja i radionice Ljetne škole arhivistike © DADU-SCKL

razvio niz diskusija u kojima su polaznici govorili o vlastitim iskustvima i dilemama. U anketi su istaknuli dobru radnu atmosferu, proizašlu i iz ograničenog broja polaznika, ali i potrebu za još više praktičnog rada.

Svi su složili da ljetna škola mora ići dalje. No, različita su razmišljanja kod pitanja o budućoj temi škole – razradi postojeće ili novoj. Najveći broj polaznika škole bili su arhivisti, koji se bave raznim poslovima u arhivu, ne samo fotografijom, već i drugim gradivom te su uključeni u različite radne procese

u ustanovi. Drugim riječima, prisiljeni su biti univerzalni i svestrani arhivisti te im je potrebna škola koja će biti korisna za njihov posao i ponuditi im odgovore na sumnje i dileme koje se nameću u svakodnevnom radu. Škola koja će dati uvid u cjelokupnu problematiku, ali i jednostavne odgovore na pitanja što i kako. Škola koja će im omogućiti da jasno izlože svoja vlastita iskustva i usporede ih s ostalima, kako bi stekli potrebnu sigurnost u svojem stručnom radu. Isto tako i da steknu osobna poznanstva koja jamče buduće razmjene znanja, iskustava i informacija među polaznicima. Iz te perspektive, nameće se potreba obrade različitih tema i problema. No, s druge strane, ne bi se smjela zanemariti provjera napretka polaznika i daljnja obrada postojeće teme kao što je to bila fotografija. Utoliko je važna povratna informacija o tome koliko su polaznici usvojili, odnosno napredovali i da li uopće primjenjuju stečene vještine u svakodnevnom radu. Za nadati se je da će razrada budućeg koncepta Ljetne škole arhivistike postići idealnu širinu zahvata teme i obuhvatiti različite potrebe polaznika.

Polaznici Ljetne škole arhivistike na Korčuli © DADU-SCKL

Jedan od važnijih segmenata ove škole bila je tema digitalizacije. Predavanje i radionicu o ovoj temi održao je Hrvoje Gržina. On je pojasnio osnovne pojmove, dao pregled potrebnih predradnji i parametara master digitalne datoteke. Iako je riječ o digitalnoj slici čija je kvaliteta dovoljno visoka da zabilježi esencijalne fizičke i subjektivne vizualne elemente izvorne snimke, Gržina je naglasio kako digitalna kopija nikad ne može zamijeniti izvornik te je citirao tvrdnju J. Rothenberga kako digitalni izvori mogu trajati vječno ili tek 5 godina (što prije dođe na red). Usprkos ovoj prilično obeshrabrujućoj misli, digitalizacija je neizbježan proces, ne samo zbog zaštite izvornika, već i zbog povećanja dostupnosti sadržaja snimke te stvaranja novih ponuda i usluga. Prateći izlaganje predavača i reakcije polaznika, moglo bi se zaključiti kako digitalizacija nije neki bauk, no zahtjeva plan, sustavnost i ozbiljnu pripremu. Možda polaznici nisu dobili odgovore na sva svoja pitanja te će ih i dalje mučiti niz nedoumica, no Ljetna škola je osvijestila sve ili barem veliku većinu aspekata koje treba uzeti u obzir kad se pristupa digitalizaciji. U raspravi koja je uslijedila mogli su se čuti kritički tonovi na račun nacionalnog projekta „Hrvatska kulturna baština – digitalizacija arhivske, knjižnične i muzejske građe“ i rezultata koje je on dao. Bilo je i prigovora na smjernice za digitalizaciju fotografije koje je 2007. iznjedrio preuski krug ljudi. Između teorije i prakse očito postoji velika diskrepancija, a dio dilema također proizlazi i iz činjenice što fotografija po mnogočemu spada u domenu subjektivnog. Ljudsko oko različito, ali i ograničeno percipira. Stoga su se postavila pitanja opravdanosti gomilanja ogromnih tiff datoteka koje prosječni procesori ne mogu niti otvoriti. Po nekima tiff nije ni nužan kada su u pitanju mutni snimci, preveliki formati, kao i premali udio važnih informacija. Suprotstavilo se mišljenje kako arhivisti moraju sačuvati svaku informaciju jer ne znaju da li će i kada i neki najmanji detalj nekomu poslužiti.

Sve u svemu, škola je ispunila svoju svrhu premda nije dala odgovore na sva pitanja i dileme. Možda je bilo i važnije osvijestiti pitanja nego ponuditi na pladnju sve gotove odgovore jer potrebno je i otvoriti prostor za kreativnost svakog od nas. Mi arhivisti nismo i ne smijemo biti samo službenici i poslužitelji. Na nama je i da osmišljavamo i unapređujemo praksu. A Ljetna škola arhivistike na Korčuli idealno je mjesto za artikuliranje takvih spoznaja i dilema. ■

